

8. [https://t.me/channel\\_tsau\\_library](https://t.me/channel_tsau_library) - TDAU Axborot resurs markazining rasmiy veb-sayti.

9. [www.lektrava.ru](http://www.lektrava.ru) - OOO «Элэровэ» firmasining rasmiy veb-sayti.

10. [www.plam.ru](http://www.plam.ru) - Online kutubxonaning rasmiy veb-sayti.

11. [www.plantatum.ru](http://www.plantatum.ru) - Rossiya va qo'shni mamlakatlarning o'simliklari va ildayniklari: ochiq onlayn atlas va o'simliklar bo'yicha qo'llanma.

12. [www.sciencedirect.com](http://www.sciencedirect.com) - Yevropa ilmiy kooperativi (ESCOR) bilan hamkorlikdagi xalqaro jumalning rasmiy veb-sayti.

Mazkur fanning Sillabusi Toshkent davlat agrar universiteti Kengashining 2025-yil "04" 02 dagi "13"-sonli majlis bayonnomasi bilan ma'qullandi.

Ushbu fanning Sillabusi "Dorivor o'simliklar" kafedrasining 2025-yil "  "    dagi "  "-sonli majlis bayonnomasi bilan ma'qullangan.

## O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI

### OLIV TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

#### TOSHKENT DAVLAT AGRAR UNIVERSITETI

#### DORIVOR O'SIMLIKLARNI YETISTIRISH TEKNOLOGIYASI FAN SILLABUSI (SIRTQI)



Bilim sohasi: 800000 – Qishloq, o'tmon, baliq xo'jaligi va veterinariya

Ta'lim sohasi: 810000 – Qishloq xo'jaligi

Ta'lim yo'nalishi: 60812100 - Dorivor o'simliklarni yetishtirish va qayta ishlash texnologiyasi

Kafedra mudiri: M.M. Amanova

Fan o'qituvchisi: G'.Sh. Jumaboyev

H.A. Oqboyeva

Toshkent – 2025



## FAN SILLABUSI

Toshkent davlat agrar universiteti

Fan to'g'risida ma'lumot

Fan shifri: DO'ETM5412

Fan nomi: Dorivor o'simliklar yetishtirish texnologiyasi

Semestr/Yili: 9-10-semestr/ 2025-2026 o'quv yili

Kafedra: Dorivor o'simliklar kafedrası

Soatlar/kreditlar miqdori: 6-6 ECTS (48 auditoriya soati)

| Ma'ruza | Amaliy mashg'ulot | Mustaqil ta'lim | Jami |
|---------|-------------------|-----------------|------|
| 12      | 12                | 156             | 180  |
| 12      | 12                | 156             | 180  |

Fan bo'yicha mashg'ulotlarning joylashuvi:

Auditoriya vaqti: Dars jadvaliga asosan

Talablar:

Fan uchun mas'ul kafedra: Dorivor o'simliklar kafedrası

Instruktor to'g'risida ma'lumot

Instruktor: Jumaboyev Gulonjon

Kafedra joylashgan joyi: TDAU O'rmon xo'jaligi va landshaft dizayn fakulteti

binosi, 305-xona

Telefon: 71-260-50-34 ish telefoni

Mobil: +(998)97 733-91-11

E-mail: [gulonjonjumaboyev@78gmail.com](mailto:gulonjonjumaboyev@78gmail.com)

### I. Fan tavsifi

Ushbu fan Respublikamizda tabiiy va madaniy holda mavjud bo'lgan, farmatsevtika sanoatida asosiy va istiqbolli keng qo'llaniladigan dorivor o'simliklarning tasnifi, ularning tabiatda tarqalishi, introduktsiyasi, morfobiologiyasi, biokologiyasini mukkamal, uzuluksiz va uzviylikda o'zlashtirilishidan iborat. Shu bilan birga dorivor o'simliklarni xom ashyosini tayyorlash va uni sifatini oshirishga qaratilgan yetishtirishning zamonaviy texnologiyalarini o'rganish, tibbiyotda dorivor o'simliklarni qo'llanish ko'rsatkichlarini bilish, respublikada faoliyat olib borayotgan dorivor o'simliklarni yetishtirishga ixtisoslashgan o'rmon xo'jaliklari, fermerlar, dori-darmon ishlab chiqarish sanoati faoliyatlarini o'rganish yuzasidan nazariy va amaliy bilimlarni shakllantirish ko'zda tutilgan.

### II. Fanning maqsadi

Ushbu Sillabus asosida fanning maqsadlarini tavsiflaydi. dorivor o'simliklarni yetishtirish va qayta ishlash texnologiyasi sohasini yanada rivojlantirish va ushbu sohaga oid nazariy va amaliy bilim va ko'nikmalarni talabalarga o'rgatishdan iborat. Shuningdek, dorivor o'simliklarni yetishtirish texnologiyasi fanidan dorivor o'simliklar yetishtiriladigan yer maydonlarini ekin ekishga tayyorlash, o'simlikni ko'paytirish usullarini aniqlash, maqbul ekish muddatlarini aniqlash, yerga ishlov berish, sug'orish me'yori, xorijiy tajribalarga asoslangan xolda zamonaviy usullardan foydalanib talabalarga o'rgatishdan iborat.

Maqsadlar talabalarga quyidagilarni o'rganish imkonini beradi:

- dorivor o'simliklarni yetishtirish texnologiyasini o'rganish;
- dorivor o'simliklarni yetishtirish texnologiyasini o'rganish va xalq xo'jaligiga tadbiq etish;
- dorivor o'simliklardan samarali foydalanish;
- dorivor o'simliklarning madaniylashtirilganlik darajasi, turlari, ko'paytirish.
- dorivor o'simliklarni yetishtirishda istiqbolli turlarning plantatsiyalarini tashkil etish.

### III. Ta'lim berish natijalari

Bilish va tushunish jihatidan:

Talabalar quyidagi imkoniyatlarga ega bo'lishlari kerak:

- tashkilotda inson resurslaridan foydalanishni rejalashtirish;
- inson resurslaridan samarali foydalanishni hisoblash va boshqarishni;
- inson resurslarini sifat jihatidan boshqarishni; xodimlarni ishga yollash,
- foydalanish va ishdan bo'shatishni shartnomaviy tartibga solish bo'yicha yechimlar qabul qilish haqida bilish.

Tahlil jihatidan:

Talabalar quyidagi imkoniyatlarga ega bo'lishlari kerak:

- ma'lumotlarni taxlil qilish, tartibga solish va sharhlash;
- tabiiy holda tarqalgan dorivor o'simliklarni madaniylashtirish, introduktsiya qilish,
- dorivor o'simliklarni yetishtirish texnologiyasini o'rganish, xom ashyolarini tayyorlash.

Baholay olish jihatidan:

Talabalar quyidagi imkoniyatlarga ega bo'lishlari kerak:

- xodimlarni tanlash, joy-joyiga ko'yish va lavozimlarga birtiktirish;
- sug'oriladigan va sug'orilmaydigan yerlarda dorivor o'simliklarni yetishtirish texnologiyasi, xom ashyosini tayyorlash muddatlarini, hosildorlikni oshirish va maxsulot sifatini yaxshilash tasavvuriga ega bo'lishni;
- mehnat sohasida ijtimoiy sherikchilik mexanizmlari haqida takliflar bera olish.

### IV. Ta'lim berish usullari



- ma'ruzalar;
- amaliy ta'lim;
- guruhlarda ishlash;
- taqdimotlarni qilish;
- munozara;
- mustaqil o'rganish;
- so'rov o'tkazish.

#### V. Fanning tarkibiy tuzilishi:

#### 5.1 Ma'ruza mashg'ulotlari

| Dars      | Mavzular                                                                                | Ma'ruza mashg'ulotlar rejası                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Ma'ruza mashg'ulotlari soati |
|-----------|-----------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------|
| 9-semestr |                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                              |
| 1         | Dorivor o'simliklarni yetishtirish texnologiyasi fanining maqsadi va vazifasi           | 1. Dorivor o'simliklarni yetishtirish texnologiyasi fanining maqsadi.<br>2. Dorivor o'simliklarni yetishtirish texnologiyasi fanining vazifasi.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | 2                            |
| 2         | O'zbekistonda dorivor o'simliklar sohasini rivojlanish tarixi.                          | 1. O'zbekistonda dorivor o'simliklar sohasini rivojlanish tarixi, soha bo'yicha amalga oshirilgan ilmiy tadqiqot ishlari.<br>2. Dorivor o'simliklarni yetishtirish texnologiyasi bilan shug'ullangan mutaxassislar va olimlarni ilmiy tadqiqot ishlari bilan tanishish.                                                                                                                                                                                                                         | 2                            |
| 3         | Dorivorlik o'simliklarni o'rganishda ilmiy tadqiqot muassasalarining roli               | 1. O'simliklarning tarkibidagi kimyoviy modallarning tuzilishi, ularning dorivorlik xususiyatlari O'ZR FA O'simlik moddolari kimyosi instituti olimlari tomonidan o'rganilishi.<br>2. Dorivor o'simliklarning sistematikasi, introduksiyasi va akklimatizatsiyasi, morfobiologiyasi, bioekologiyasi O'ZR FA Toshkent botanika bog'i tadqiq etilishi.<br>3. Dorivor butalar, daraxtlar va ayrim dorivor o'simliklarning istiqbolli turlarini ilmiy asosda yetishtirish va ko'paytirish usullari. | 2                            |
| 4         | Yer maydonini (sug'oriladigan yerlarda) tanlash va tuproqqa ishlov berish texnologiyasi | 1. Dorivor o'simliklarni yetishtirish uchun yer maydonlarini tanlash.<br>2. Yer maydonlariga qo'yiladigan talablar (relefi, entomologik va fitopotologik ko'rsatkichlari, sug'orish tizimlari va b.k).<br>3. Yerni tayyorlash va tuproqqa ishlov berish usullari.                                                                                                                                                                                                                               | 2                            |
| 5         | Yer maydonini (lalmikor yerlarda) tanlash va tuproqqa ishlov berish texnologiyasi       | 1. Dorivor o'simliklarni yetishtirish uchun yer maydonlarini tanlash.<br>2. Yer maydonlariga qo'yiladigan talablar (relefi, entomologik va fitopotologik ko'rsatkichlari, sug'orish tizimlari va b.k).                                                                                                                                                                                                                                                                                          | 2                            |
| 6         | Organik dexqonchilik: Dorivor o'simliklarni yetishtirishda barqaror yondashuv.          | 1. Organik dehqonchilik barqaror rivojlanish va ekologik muvozanatni ta'minlashning asosiy omillari.<br>2. Atrof-muhit ifloslanishini va qayta tiklanmaydigan tabiiy resurslardan foydalanishni kamaytirish.                                                                                                                                                                                                                                                                                    | 2                            |
| Jami      |                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | 12                           |

|            |                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |    |
|------------|------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| 10-semestr |                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |    |
| 7          | Dorivor o'simliklarni ekish usullarini o'rganish                                               | 1. Dorivor o'simliklarni ekish usullarini aniqlash.<br>2. Tabiatda urug'lari yordamida ko'payishga moslashganligini xisobga olgan holda urug'laridan ekish usullari.<br>3. Vegetativ organlaridan mo'ylovlari, palaklari, barglari, qalamchalari, ildizpoyalari, tuganakpiyozlaridan ekish usullari o'rganish.                                                    | 2  |
| 8          | Dorivor o'simliklarni maqbul ekish muddatini aniqlash.                                         | 1. Dorivor o'simliklar urug'idan, ko'chatidan ekishni tashkillashtirish<br>2. O'zbekistonning turli tuproq va iqlim sharoitlaridan kelib chiqqan xolda introduksiya qilingan va madaniylashtirilgan dorivor o'simliklarni maqbul ekish muddatlarini aniqlash.                                                                                                     | 2  |
| 9          | Dorivor o'simliklarni maqbul ekish me'yorlari va ekish sxemalarini o'rganish.                  | 1. O'zbekistonning turli tuproq va iqlim sharoitlaridan kelib chiqqan xolda introduksiya qilingan va madaniylashtirilgan dorivor o'simliklarni urug'laridan va ko'chatlarini maqbul ekish me'yorlarini aniqlash.<br>2. O'zbekistonning turli tuproq va iqlim sharoitlaridan kelib chiqqan xolda introduksiya qilingan va madaniylashtirilgan dorivor o'simliklar. | 2  |
| 10         | Dorivor o'simliklarni yetishtirishda organik o'g'itlarning ahamiyati va ularning qo'llanilishi | 1. O'simliklarning o'sishi, rivojlanishining jadalligi va xom ashyosini samaradorligiga, dorivor moddalarning sifatiga organik o'g'itlarning ta'siri.<br>2. Organik o'g'itlarni qo'llash muddatlari va me'yorlari.                                                                                                                                                | 2  |
| 11         | Dorivor o'simliklarni yetishtirishda mineral o'g'itlarni ahamiyati va ularning qo'llanilishi   | 1. O'simliklarning o'sishi, rivojlanishining jadalligi va xom ashyosini samaradorligiga, dorivor moddalarning sifatiga mineral o'g'itlarning ta'siri.<br>2. Mineral o'g'itlarni qo'llash muddatlari va me'yorlari.                                                                                                                                                | 2  |
| 12         | Dorivor o'simliklarni yetishtirishda almashlab ekish tizimini joriy etish                      | 1. Bir, ikki va ko'p yillik dorivor o'simliklarni xo'jalik ekinlari bilan almashlab ekish.<br>2. Dorivor o'simliklarni almashlab ekish tizimlari, qisqa rotatsiyali almashlab va navbatlab ekishlar.                                                                                                                                                              | 2  |
| Jami:      |                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | 24 |

#### 5.2 Amaliy mashg'ulotlar

| Dars      | Mavzular                                                                                               | Amaliy mashg'ulotlar rejası                                                                                                                                                                                                                                | Amaliy mashg'ulotlari soati |
|-----------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------|
| 9-semestr |                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                            |                             |
| 1         | Babchi ( <i>Psoralea corylifolia</i> L.) (o'zb. Yong'oq bargli oqquray) ni yetishtirish texnologiyasi. | 1. Babchi o'simligining sistematikasi va botanik tasnifi ( <i>Keys, Aqliy xujum</i> ).<br>2. Babchi o'simligini xalq xo'jaligida ahamiyati ( <i>Keys, Aqliy xujum</i> ).<br>3. Babchi o'simligini yetishtirish texnologiyasi ( <i>Keys, Aqliy xujum</i> ). | 2                           |
| 2         | Qalampir yalpiz <i>Mentha piperita</i> L. ni                                                           | 1. Qalampir yalpiz o'simligining sistematikasi va botanik tasnifi ( <i>Keys, Aqliy xujum</i> ).                                                                                                                                                            | 2                           |



|            |                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                |   |
|------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---|
|            | yetishtirish<br>texnologiyasi.                                                                                                                                             | 2. Qalampir yalpiz o'simligini xalq xo'jaligida ahamiyati ( <i>Keys, Aqily xujum</i> ).<br>3. Qalampir yalpiz o'simligini yetishtirish texnologiyasi ( <i>Keys, Aqily xujum</i> ).                                                                                                             |   |
| 3          | O'tkir bargli sano -<br><i>Senna acutifolia</i> Del. ni<br>yetishtirish<br>texnologiyasi.                                                                                  | 1. O'tkir bargli sano o'simligining sistematikasi va botanik tasnifi ( <i>Keys, Aqily xujum</i> ).<br>2. O'tkir bargli sano o'simligini xalq xo'jaligida ahamiyati ( <i>Keys, Aqily xujum</i> ).<br>3. O'tkir bargli sano o'simligini yetishtirish texnologiyasi ( <i>Keys, Aqily xujum</i> ). | 2 |
| 4          | Dorivor moychechak -<br><i>Marricaria chamomilla</i><br>L. ni<br>yetishtirish<br>texnologiyasi.                                                                            | 1. Dorivor moychechak o'simligining sistematikasi va botanik tasnifi ( <i>Keys, Aqily xujum</i> ).<br>2. Dorivor moychechak o'simligini xalq xo'jaligida ahamiyati ( <i>Keys, Aqily xujum</i> ).<br>3. Dorivor moychechak o'simligini yetishtirish texnologiyasi ( <i>Keys, Aqily xujum</i> ). | 2 |
| 5          | Basella ( <i>Basella alba</i><br>(L.) Stewart Syn. B.<br>rubra Linn) o'zb. oq<br>bazzila) ni yetishtirish<br>texnologiyasi.                                                | 1. Basella o'simligining sistematikasi va botanik tasnifi ( <i>Keys, Aqily xujum</i> ).<br>2. Basella o'simligini xalq xo'jaligida ahamiyati ( <i>Keys, Aqily xujum</i> ).<br>3. Basella o'simligini yetishtirish texnologiyasi ( <i>Keys, Aqily xujum</i> ).                                  | 2 |
| 6          | Dorivor timoqul -<br><i>Calendula officinalis</i> L.<br>ni yetishtirish<br>texnologiyasi                                                                                   | 1. Dorivor timoqul o'simligining sistematikasi va botanik tasnifi ( <i>Keys, Aqily xujum</i> ).<br>2. Dorivor timoqul o'simligini xalq xo'jaligida ahamiyati ( <i>Keys, Aqily xujum</i> ).<br>3. Dorivor timoqul o'simligini yetishtirish texnologiyasi ( <i>Keys, Aqily xujum</i> ).          | 2 |
| Jami       |                                                                                                                                                                            | 12                                                                                                                                                                                                                                                                                             |   |
| 10-semestr |                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                |   |
| 7          | Bo'yodqor ro'yan<br><i>Rubia tinctorum</i> L. ni<br>yetishtirish<br>texnologiyasi.                                                                                         | 1. Bo'yodqor ro'yan o'simligining sistematikasi va botanik tasnifi ( <i>Keys, Aqily xujum</i> ).<br>2. Bo'yodqor ro'yan o'simligini xalq xo'jaligida ahamiyati ( <i>Keys, Aqily xujum</i> ).<br>3. Bo'yodqor ro'yan o'simligini yetishtirish texnologiyasi ( <i>Keys, Aqily xujum</i> ).       | 2 |
| 8          | Copits ( <i>Copits teera</i><br>Wall.) (o'zb. Kopits<br>teera) ni yetishtirish<br>texnologiyasi.                                                                           | 1. Copits o'simligining sistematikasi va botanik tasnifi ( <i>Keys, Aqily xujum</i> ).<br>2. Copits o'simligini xalq xo'jaligida ahamiyati ( <i>Keys, Aqily xujum</i> ).<br>3. Copits o'simligini yetishtirish texnologiyasi ( <i>Keys, Aqily xujum</i> ).                                     | 2 |
| 9          | Beladonna ( <i>Atropa<br/>acuminata</i> Royle ex<br>botanik tasnifi ( <i>Keys, Aqily xujum</i> ).<br>Lind) (o'zb. Hind<br>belladonna) ni<br>yetishtirish<br>texnologiyasi. | 1. Beladonna o'simligining sistematikasi va botanik tasnifi ( <i>Keys, Aqily xujum</i> ).<br>2. Beladonna o'simligini xalq xo'jaligida ahamiyati ( <i>Keys, Aqily xujum</i> ).<br>3. Beladonna o'simligini yetishtirish texnologiyasi ( <i>Keys, Aqily xujum</i> ).                            | 2 |

|       |                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |   |
|-------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---|
| 10    | <i>Cinchona</i> ( <i>Cinchona<br/>officinalis</i> Linn.) (o'zb.<br>Dorivor sinxona) ni<br>yetishtirish<br>texnologiyasi. | 1. <i>Cinchona</i> o'simligining sistematikasi va botanik tasnifi ( <i>Keys, Aqily xujum</i> ).<br>2. <i>Cinchona</i> o'simligini xalq xo'jaligida ahamiyati ( <i>Keys, Aqily xujum</i> ).<br>3. <i>Cinchona</i> o'simligini yetishtirish texnologiyasi ( <i>Keys, Aqily xujum</i> ).                         | 2 |
| 11    | Dalachoy, qizilpoycha,<br>choy o'ti - <i>Hypericum<br/>perforatum</i> L. ni<br>yetishtirish<br>texnologiyasi.            | 1. Dalachoy o'simligining sistematikasi va botanik tasnifi ( <i>Keys, Aqily xujum</i> ).<br>2. Dalachoy o'simligini xalq xo'jaligida ahamiyati ( <i>Keys, Aqily xujum</i> ).<br>3. Dalachoy o'simligini yetishtirish texnologiyasi ( <i>Keys, Aqily xujum</i> ).                                              | 2 |
| 12    | Turkiston<br>arslonqyrug'i<br><i>Leonurus turkestanicus</i><br>ni yetishtirish<br>texnologiyasi.                         | 1. Turkiston arslonqyrug'i o'simligining sistematikasi va botanik tasnifi ( <i>Keys, Aqily xujum</i> ).<br>2. Turkiston arslonqyrug'i o'simligini xalq xo'jaligida ahamiyati ( <i>Keys, Aqily xujum</i> ).<br>3. Turkiston arslonqyrug'i o'simligini yetishtirish texnologiyasi ( <i>Keys, Aqily xujum</i> ). | 2 |
| Jami: |                                                                                                                          | 24                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |   |

#### VI Kursh ishi mavzulari

1. Ketma-ket gulli afsonak – *Thermopsis alterniflora* Regel Schmalh. ni yetishtirish texnologiyasi.
2. Sudraluvchi ayuga – *Alyssa reptans* L. ni yetishtirish texnologiyasi.
3. Baland bo'yi andiz - *Ipulia helenium* L. ni yetishtirish texnologiyasi.
4. Viktor qorag'obig'i, omonqora – *Ungeria victoris* Vved. ex. Artush. ni yetishtirish texnologiyasi.
5. Ingichka bargli sano – *Senna alexandrina* Mill. ni yetishtirish texnologiyasi.
6. Qirg'bo'g'imsimon zog'taza (qizilsa) – *Ephedra equisetina* Bunge. ni yetishtirish texnologiyasi.
7. Qush toron – *Polygonum aviculare* L. ni yetishtirish texnologiyasi.
8. Mayda qirg'ilgan bargli kovrak (shashir) - *Ferula tenuisecta* Korovin. ni yetishtirish texnologiyasi.
9. Ekma za'faron - *Crocus sativus* L. ni yetishtirish texnologiyasi.
10. Ola o'ti – *Silybum marianum* L. ni yetishtirish texnologiyasi.
11. Samarqand bo'znuchi – *Helichrisum maracandicum* M.Pop. ni yetishtirish texnologiyasi.
12. Sarig' andiz – *Ipulia grandis* L. ni yetishtirish texnologiyasi.
13. O'zgaruvchan bargli kovrak (chayir) – *Ferula varia* L. ni yetishtirish texnologiyasi.
14. Shumgiyoh (iloncho'p, Sistanxe) – *Cistanche salsa* C.A. Mey. Beck. ni yetishtirish texnologiyasi.
15. Vitroki ravochi (chukri) – *Reum witroicii* Lundstr. ni yetishtirish texnologiyasi.
16. Danaki boquray – *Psoralea drupacea* Bunge. ni yetishtirish texnologiyasi.
17. Gulbaxmal, xatmigul – *Alicea rosea* L. ni yetishtirish texnologiyasi.
18. Dorivor qashqarbeda – *Mellilotus officinalis* (L.) Lam. ni yetishtirish texnologiyasi.



texnologiyasi.

19. Gulbandli kiyik o'ti – *Zizifora pedicellata* Pazij & Vved. ni yetishtirish texnologiyasi.

20. Zaytun daraxti – *Olea europaea* L. ni yetishtirish texnologiyasi.

21. Oddiy qo'lniq – *Humulus lupulus* L. ni tabiiy zakirasi va xom ashyosi.

22. Dorivor momaqaymoq – *Taraxacum officinalis* Willg. ni yetishtirish texnologiyasi.

23. Tikarakli artishok – *Cynara scolymus* L. ni yetishtirish texnologiyasi.

24. To'ntoq bargli sanno – *Senna tora* Nut. ni yetishtirish texnologiyasi.

25. Katta qoncho'p – *Chelidonium majus* L. ni yetishtirish texnologiyasi.

26. Achchiq qalampir – (*Capsicum annuum* L.) ni yetishtirish texnologiyasi.

27. Oq zira, arpadodiyon – (*Foeniculum vulgare* Mill.) ni yetishtirish texnologiyasi.

28. Pushi bo'rtgul, – (*Catharanthus rosea* L.) ni yetishtirish texnologiyasi

29. O'tkir bargli sanno, – (*Senna acutifolia* Del.) ni yetishtirish texnologiyasi

30. Oddiy makka'jo xori, – (*Zea mays* L.) ni yetishtirish texnologiyasi

31. Yernoki, – (*Helianthus tuberosus*) yetishtirish texnologiyasi

32. Oq zira, arpadodiyon, – (*Foeniculum vulgare* Mill.) ni yetishtirish texnologiyasi

33. Dalachoy, qizilpoycha, choy o'ti, – (*Hypericum perforatum* L.) ni yetishtirish texnologiyasi

34. Turkiston aslonqurug'i, – (*Leonurus turkestanicus*) ni yetishtirish texnologiyasi

35. Limon o'ti, – (*Melissa officinalis* L.) ni yetishtirish texnologiyasi

36. Dorivor moychechak, – (*Matricaria chamomilla* L.) ni yetishtirish texnologiyasi

37. Oltin tomir, – (*Rhodiola heterodontha* Nook. & Thoms) ni yetishtirish texnologiyasi

38. Tukli erva, – (*Aerva lanata* L.) ni yetishtirish texnologiyasi

39. Buyrak choyi, – (*Orthosiphon stamineus* Benth L.) ni yetishtirish texnologiyasi

40. Dorivor asorun, – (*Valeriana officinalis* L.) ni yetishtirish texnologiyasi

41. Dala qiribo'g'ini, – (*Equisetum arvense* L.) ni yetishtirish texnologiyasi

42. Dorivor gulxayri, – (*Alliacea officinalis* L.) ni yetishtirish texnologiyasi

43. Rebaudian steyiya (*Stevia rebaudiana* Bertoni L.) ni yetishtirish texnologiyasi

44. Bo'yog'dor to'yan – (*Rubia tinctorum* L.) ni yetishtirish texnologiyasi.

45. Daraxtiston aloye – (*Aloe arborescens* mill L.) ni yetishtirish texnologiyasi.

46. Fors zirasi – (*Bunium persicum* (Boiss.) B. Fedtsch) ni yetishtirish texnologiyasi.

47. Jumrutiston chakanda – (*Hippophae rhamnoides* L.) ni yetishtirish texnologiyasi

48. Ikki uyli gazanda – (*Urtica dioica* L.) ni yetishtirish texnologiyasi.

49. Kata zuburum – (*Plantago major* L.) ni yetishtirish texnologiyasi.

50. Mayda gulli tog'rayxoni – (*Origanum thylianthum* Gontsch L.) ni yetishtirish texnologiyasi.

## VII. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. Xabargulli atsonak – *Thermopsis alterniflora* Regel & Schmalh. ni yetishtirish texnologiyasi.

2. Qizil exinaseya – *Echinacea purpurea*. ni yetishtirish texnologiyasi.

3. Shirimmiya (chuchukmiya) – *Glycyrrhiza glabra* L. ni yetishtirish texnologiyasi.

4. Sudralib o'suvchi tog'jambuli – *Thymus serpyllum* L. ni yetishtirish texnologiyasi.

5. Xushbo'y ruta – *Ruta graveolens* L. ni yetishtirish texnologiyasi.

6. Oddiy jag' jag' – *Capsella bursa pastoris* (L.) Medik. ni yetishtirish texnologiyasi.

7. Qora mevali aroziya – *Aronia melanocarpa* L. ni yetishtirish texnologiyasi.

8. Achchiq suv qalampiri – *Persicifolia hydropiper* (L.) Spach. ni yetishtirish texnologiyasi.

9. Oltin tomir - *Rhodiola heterodontha* (Xook. & Thoms.) Boriss. ni yetishtirish texnologiyasi.

10. Turkman mandragorasi – *Mandragora turcomanica* Mitzg. ni yetishtirish texnologiyasi.

11. Beshbag (g'ozpanja) – *Potentilla erecta* (L.) Raensch. ni yetishtirish texnologiyasi.

12. Buyrak choyi - *Orthosiphon stamineus* Benth. ni yetishtirish texnologiyasi.

13. Achchiq qalampir – *Capsicum annuum* L. ni yetishtirish texnologiyasi.

14. Babchi (*Psoralea corylifolia* L.) (o'zb. Yong'oq bargli oqquay) ni yetishtirish texnologiyasi.

15. Qalampir yalpiz – *Mentha piperita* L. ni yetishtirish texnologiyasi.

16. O'tkir bargli sanno – *Senna acutifolia* Del. ni yetishtirish texnologiyasi.

17. Dorivor moychechak – *Matricaria chamomilla* L. ni yetishtirish texnologiyasi

18. Basella (*Basella alba* (L.) Stewart Syn. B. rubra Linn) (o'zb. oq bazella) ni yetishtirish texnologiyasi.

19. Qiribo'g'insimon zog'aza (qizilisa) – *Ephedra equisetina* Bunge. ni yetishtirish texnologiyasi.

20. Dorivor timogul – *Calendula officinalis* L. ni yetishtirish texnologiyasi.

21. Bo'yog'dor to'yan - *Rubia tinctorum* L. ni yetishtirish texnologiyasi.

22. Copits (*Copitis teeta* Wall.) (o'zb. Kopits teeta) ni yetishtirish texnologiyasi.

23. Belladonna (*Atropa acuminata* Royle ex Lind.) (o'zb. Hind belladonna) ni yetishtirish texnologiyasi.

24. Cinchona (*Cinchona officinalis* Linn.) (o'zb. Dorivor sinxona) ni yetishtirish texnologiyasi.

25. Dalachoy, qizilpoycha, choy o'ti – *Hypericum perforatum* L. ni yetishtirish texnologiyasi.

26. Turkiston aslonqurug'i – *Leonurus turkestanicus* ni yetishtirish texnologiyasi.

27. Dioscorea (*Dioscorea deltoidea* Wall.) (o'zb. Deltasimon yams)ni yetishtirish texnologiyasi.

28. Yaxlit qirali zirk, Qizilzirk – *Berberis integrima* Bunge. ni yetishtirish texnologiyasi

29. Dorivor limono't – *Melissa officinalis* L. ni yetishtirish texnologiyasi.

30. Ergot Of Rye (*Claviceps purpurea* (Fr.) Tul.) (o'zb. Qizil shoxkuya) ni yetishtirish texnologiyasi.

31. Jumrutiston chakanda - *Hippophae rhamnoides* L. ni yetishtirish texnologiyasi.

32. Ilturun na'mak – *Rosa canina* L. ni yetishtirish texnologiyasi.

33. Himalayan ginseng (*Panax pseudo-ginseng* Wall. O'zb. Himolay jensheni)ni yetishtirish texnologiyasi.

34. Yapon soforasi – *Sophora japonica* L. ni yetishtirish texnologiyasi.



35. Ikki bo'lakli ginkgo – *Ginkgo biloba* L. ni yetishtirish texnologiyasi.
  36. Hind aloë (*Aloe barbadensis* Mill. O'zb.- *Daraxsimon aloë*) ni yetishtirish texnologiyasi.
  37. Turkiston do'lanasi – *Crataegus tirkistanica* Rojark. ni yetishtirish texnologiyasi.
  38. Irescaianha (*Certhia irescaianha* (Brot.) A. Rich.) o'zb Irescaianha) Syn. Irescaianha Stokes psixotisi. ni yetishtirish texnologiyasi
  39. Doriyor lavanda (*Lavanda лекарственная*) *Lavandula officinalis* L. ni yetishtirish texnologiyasi
  40. Doriyor mavrak (Шалфей лекарственный) *Salvia officinalis* L. ni yetishtirish texnologiyasi
  41. Oddiy bo'ymodaron (Тысячелистник обыкновенный) *Acillea millefolium* L. ni yetishtirish texnologiyasi
  42. Limon (Лимон) - *Citrus limon* (L.) Osbeck ni yetishtirish texnologiyasi
  43. Mayda gulli tog'tayvon, (Душица мелкоцветковая) – *Origanum ruianum* Gontsch. ni yetishtirish texnologiyasi
  44. Ikki bo'lakli ginkgo, (Гинкго двудопластный) – *Ginkgo biloba* L. ni yetishtirish texnologiyasi
  45. Doriyor gozmatin, (Розмарин аптечный) – *Rosmarinus officinalis* L. ni yetishtirish texnologiyasi
  46. Hind aloë (*Aloe barbadensis* Mill. o'zb.- *Daraxsimon aloë*) ni yetishtirish texnologiyasi
  47. Musk mallov (*Abelmoschus moschatus* Medic) (O'zb. Hushbo'y bamiya) ni yetishtirish texnologiyasi
  48. Neem (*Azadirachia indica* A. Juss (O'zb. Nim daraxti) (Syn: Melia indica Brand; M. *Azadirachia* Linn.) ni yetishtirish texnologiyasi
  49. Periwinkle (*Catharanthus roseus* (L.) G. Don. O'zb. Pushi katapanus) Syn. Vinca rosea Linn.
  50. Mador pilyoz (*Allium ischimganicum*) ni yetishtirish texnologiyasi
- Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan loyihalar ishlab chiqarilgan, tezis yoki ilmiy maqola yozish, referatlar tayyorlash va uni taqdimot qilish tavsiya etiladi.

### VIII. Baholash

Fanning yakuniy bahosi uchta yo'nalishdagi baholarga asoslanadi:

- (1) Dars mashg'ulotlariga tayyorgarlik va faol ishtirok etish (15%).  
Dars jarayonida mustaqil ishtirok etishdan tashqari, talabalar darslar boshlanishidan oldin onlayn o'quv materiallari bilan tanishgan bo'lishlari talab etiladi. Har bir talabdan ma'ruza va amaliy mashg'ulotlarda faol ishtirok etish talab qilinadi.
- (2) Auditoriyadagi mashg'ulotlar (15%)  
Har bir ma'ruza va amaliyot mashg'ulot bo'yicha topshiriqlar keying dars mashg'ulotiga qadar bajarilib topshirinishi lozim. Ma'ruza va amaliy mashg'ulotlarida berilgan topshiriqlarni bajarish (30%).
- (3) Yakuniy baholash (40%) (Baholash turi, vaqti, baholash mezonlari)

### IX. ADABIYOTLAR

Asosiy adabiyotlar

1. Ravindra Sharma, Agro-Techniques of Medicinal plants. 2013 y. P-55. Daya Publishing house. Delhi-110035.
  2. B.Yo. To'xtayev "Doriyor va ozuqador o'simliklarni plantatsiyalarini tashkil etish va xom-ashyosini tayyorlash" bo'yicha metodik qo'llanma. Toshkent, 2015 y. 63-b.
  3. O'. Ahmedov, A. Ergashev, A. Abzalov, M. Yulchieva "Doriyor o'simliklar yetishtirish texnologiyasi va ekologiya" dastlik. Toshkent- 2009. 261 b
  4. Xolmatov X.X., Ahmedov O'. A. Fatmakhonov. Darslik. Toshkent: Ibn Sino, 1995 y. 620 b.
  5. E. T. Axmedov Doriyor o'simliklarni yetishtirishda innovatsion texnologiyalar. Darslik. Toshkent: 2021. 245 b.
- Qo'shimcha adabiyotlar
1. Mirziyoyev Sh.M. Erkin va farovon demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. Toshkent. "O'zbekiston" NMU, 2017 y. 56 b.
  2. Mirziyoyev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. "O'zbekiston" NMU, 2017 y. 47 b.
  3. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. "O'zbekiston" NMU, 2017 y. 485 b.
  4. Mirziyoyev Sh.M. Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik-har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak. "O'zbekiston" NMU, 2017 y. 103 b.
  5. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Sog'liqni saqlash sohasida xususiy sektorni yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida" gi qarori. "Xalq so'zi" gazetasining 2017-yil 4-apreldagi 66 (6760)-soni [www.lex.uz](http://www.lex.uz).
  6. 2020 yil "Ilm-ma'rifat va raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish yili". O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning Oliy Majlisga Murojaatnomasi. 2020 yil 24 yanvar// Xalq so'zi gazetasi. 2020 yil 25 yanvar, № 19 (7521).
- Axborot manbalari
1. [www.gov.uz](http://www.gov.uz) - O'zbekiston Respublikasi hukumat portali.
  2. [www.lex.uz](http://www.lex.uz) - O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi.
  3. <http://mininnovation.uz/> Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Innovation rivojlanish agentligi.
  4. <http://botany.uz/> O'zR F.A Botanika instituti rasmiy sayti.
  5. <https://icps.academy.uz/ru> O'zR F.A O'simlik moddalar kimyosi instituti rasmiy sayti.
  6. <https://uzbmg.uz/> Akademik F.N. Rusanov nomidagi Toshkent botanika bog'i.
  7. [www.tdau.uz](http://www.tdau.uz) - Toshkent davlat agrar universitetining rasmiy veb-sayti